שבת הלכה ד סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סיי שח סעיף טו: ד ה מיי פ"ו מהלכות

כלים הלכה יב יג ופכ"ד כנים הנכה יב יג ופכ"ד הלכה ד: ז ר מיי' פ"ד מהל' יצום הלכה יע סמג עשין כה טוש"ע אה"ע סי' קסט סעיף כב בהג"ה:

> לעזי רש"י שול"א. סוליה.

מוסף תוספות

א. אלא משום דאמרי א. ארא משום ואמורי מיגו דמצי לאפוכי משמאל לימין הוי מנא, וא"כ לרבנן נמי נימא דלאו מנא הוא לחליצה. רמב"ן. ב. משום דאי בעי מהפך ליה משמאל לימין. רמנ"ן, ג. כ"ש בזה שכל עצמו אינו קרוי סנדל אלא מפני שעומד להתהפך ולמהוי של ימין. רמכ"ן. טפי קרינן ביה מנעל של ימין. חי׳ הר״ן.

רבינו חננאל (המשר) . הוא אמאי אסור לטלטוליה ווא אמא אוור לטלטורוו. ואמר ליה רב יוסף מדמתרץ ר' יותנן אליבא דר' יהודה דכד מפסיק סנדל אע"ג דאפשר להפוכיה לאו מנא הוא, ש"מ דהלכתא כר' יהודה. מאי דר׳ דתניא סנדל שנפסקה אחת י מאזנא או אחת מתרסיותיו שניטל רוב הכף טהור. ר׳ שניטל דוב זוכן טוחר די הודה אומר נפסקה יהודה טמא, החיצונה טהור. פירוש קסבר ר' הודה אע"פ שלא נפסקה אלא האוזן החיצונה של סנדל בלבד, נפיק ליה מתורת כלי וטהור. ות״ק . סבר אם נפסק אחת מאזניו או אחת מתרסיותיו עדיין כלי הוא, אינו יוצא מתורת כלי עד שיפסקו שתיהן. י ולר׳ יהודה כיוז שנפסק האוזן החיצונה כבר יצא מתורת כלי וטהור הוא. מתורת כלי וטהור הוא. ואע״פ שיכול להפכו לזה הסנדל ברגלו האחרת ולשום האוזן החיצונה פנימית, וקמתרץ ר' יוחנן אליבא דר' יהודה דאמר עולא ואיתימא רבה בר בר חנא אמר ר' יוחנן, כמחלוקת לטומאה כך יחתן, מחלוקת לטומאה כך מחלוקת לעניין שבת אבל לא לחליצה. פי׳ כל דהוא כלי לקבל טומאה, גם הוא כלי לינטל בשבת, וכל שיצא מתורת כלי לענין טומאה, אף יצא מחורה שיצא מתורת כלי לענין טומאה, אף יצא מתורת כלי לעניין שבת ואינו ניטל, ומשום הכי אצרכיה רב יוסף למישבקיה ודלא לטלטוליה בשבת. והיכי מתרץ דר׳ יוחנן אליבא דר׳ יהודה דקתני ר' יוחנז אבל לא לחליצה, והוי בה רבא לא לחליצה, והוי בה רבא אליבא דמאן קאמר ר' יוחנן אבל לא לחליצה, אילימא [דרבנן] בפסיקת אוזן אחת לא נפיק מתורת כלי, ואמר ר' יותנן מתורת כלי, ואמר ר' יותנן כי לא נפיק מתורת כלי אליבא דרבנן לא לעניין טומאה ולא לעניין שבת, . אבל לענין חליצה אינו כשר ולאו ככלי הוא. והא לדברי

מיפסקא החיצונה מהפיך ליה לסנדל ומשוי ליה

פנימית. ותנינז בהדיא

קיטרא דקיטרי בוממא. רצועה ארוכה שמכניסין בטבעת אסור לכתחילה לקושרה שם מפני שפעמים שמניח שם שבוע או שבועיים וקושר וממיר ראש האחד שנחון ביחד או בעמוד שאסור בו האנקה והגמל: **מרפי דשי**. שמי פתחים היינו אותן לשונות והויין זו למעלה וזו למטה זו לימין וזו לשמאל ואם אינה מתרת אלא האחד יכולה לפושטה וללובשה בדוחק: מהו דסימא הדא מינייהו בטולי מבטיל לה. ותיהוי קשר של קיימא וכיון דלא ידעי הי מינייהו מרווייהו ליחסרו קא משמע לן: פשיטא. דהא כל יומי שריא לה: דרויאא. לא דחקתו בראשה

אימור באמרי׳ חליצתה כשרה היכא דלמילתיה מנא הוא. והא דלא מוקים לה אליבא דרבנן חבל לח לחלינה משום דלמילמיה דהיינו בשמאל לאו מנא הואא היינו טעמא משום דכיון דמנא הוא לדידהו לשבת ולטומאהב אף על גב דלמילתיה לאו מנא הוא כשר הוא לחלילה כיון דשל שמאל בימין חלילתה כשרה ג אבל לר׳ יהודה דלמילתיה לאו מנא הוא ולמידי אחרינא נמי לאו מנא הוא מסתבר דלאו מנא הוא לחלילה: סנדל

קימרא דקמרי בזממא וקימרא דקמרי באיסטרידא חיובא הוא דליכא הא איסורא איכא ויש שמותרין לכתחילה ומאי ניהו קושרת מפתחי חלוקה: מפתח חלוקה: פשיטא לא צריכא דאית ליה תרי דשי מהו דתימא חדא מינייהו במולי מבמיל קא משמע לן: וחומי סבכה: פשימא לא צריכא דרויחא לה מהו דתימא מישלף שלפא לה קא משמע לן דאשה חסה על שערה ומישרא שריא לה: ורצועות מנעל וסנדל: איתמר התיר רצועות מנעל וסנדל תני חדא חייב חמאת ותניא אידך

פמור אבל אסור ותניא אידך מותר לכתחילה קשיא מנעל אמנעל קשיא סנדל אסנדל מנעל אמנעל לא קשיא הא דקתני חייב חטאת בדאושכפי פטור אבל אסור בדרבנן מותר לכתחלה בדבני מחוזא סנדל אסנדל לא קשיא הא דקתני חייב חטאת בדטייעי דקטרי אושכפי פטור אבל אסור בדחומרתא דקטרי אינהו מותר לכתחילה בסנדל דנפקי ביה בי תרי כדרב יהודה דרב יהודה אחוה דרב סלא חסידא הוה ליה ההוא זוגא דסנדלי זמנין דנפיק ביה איהו זימנין נפיק ביה ינוקיה אתא לקמיה דאביי א"ל כה"ג מאי א"ל חייב חמאת א"ל השתא פטור אבל אסור קא קשיא לי חייב חטאת קאמרת לי מאי מעמא א"ל משום דבחול גמי זימנין נפיקנא ביה אנא זימנין נפיק ביה ינוקא א"ל אִי הכי מותר לכתחילה *רבִי ירמיה הְוֹה קאזיל בתרְיה דְּרְ׳ אבהו בכרמלית איפסיק (6) רצועה דסנדליה אמר ליה מאי ניעבד לה א"ל שקול גמי לח דחזי למאכל בהמה וכרוך עילויה אביי יהוה קאי קמיה דרב יוסף איפסיק ליה רצועה אמר ליה מאי איעביד ליה א"ל שבקיה מאי שנא מדרבי ירמיה בהתם לא מינטר הכא מינטר והא מנא הוא דאי בעינא הפיכנא ליה מימין לשמאל א"ל מדקמתרץ רבי יוחנן אליבא דרבי יתודה יש"מ הלכה כרבי יהודה מאי היא דתניא דמנדל שנפסקו שתי אזניו או שתי תרסיותיו או שנימל כל הכף שלו מהור אחת מאזניו או אחת מתרסיותיו יאו שנימל רוב הכף שלו ממא ר' יהודה אומר נפסקה פנימית ממא החיצונה מהור ואמר עולא ואיתימא רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן כמחלוקת לענין מומאה כך מחלוקת לענין שבת אבל לא לענין חליצה והוינן בה [ר' יוחנן] אליבא דמאן אילימא אליבא דרבנן מדלענין מומאה מגא הוי לענין שכת נמי מנא הוי אכל לא לחליצה דלאו מנא הוא יהודה של שמאל בימין חליצתה כשרה ואלא אליבא דרבי יהודה מדלענין טומאה לאו מנא הוא לענין שבת נמי לאו מנא הוא אבל לא לחליצה מדלענין טומאה לאו מנא הוא לענין שבת נמי לאו מנא הוא אבל לא דמנא הוא אימר דאמרי' חלצה של שמאל בימיז חליצת' כשרה היכא דלמילתי' מנא הוא הכא למילתיה לאו מנא הוא דהא אמר ר' יהודה נפסקה החיצונה מהור אלמא לאו מנא הוא לעולם אליבא דר' יהודה אימא וכן לחליצה והא קמשמע לן דכי אמריגן חלצה של שמאל בשל ימין חליצתה כשרה היכא

נקשרות על גב הרגל ומעמידות אותו: שקול גמי לח דחזי למחכל בהמה. דלמילתיה דראוי לטלטול: וכרוך. במקום הרלועה ונועלו עד שתכנס: **אביי הוה קאי קמיה דרב יוסף**. בחלר: שבקיה. במקום שנפל מרגלך ולא מטלנו בידך להלניעו: ומ"ש מדר' ירמיה. דשרא ליה ר׳ אבהו לנועלו ע"י גמי: הסס. בכרמלית כגון בקעה לא הוה מינטר: והא מנא הוא. ואמאי אסור לטלטלו והא עדיין חורת מנעל עליו: דאי בעינא הפיכנא מימין לשמאל. שהסנדל יש לו שתי תרסיות והן של עור מקום קביעות הרלועות אחת מבחוץ ואחת מבפנים לבין שני רגלים כעין שיש למנעלים שלנו וכשנפסק הפנימי ראוי הוא לתקנו ואע"ג שחיקונו ניכר וגנאי הוא מיהו ללד פנים לא מיתחזי וכשנפסקה חיצונה אינו הגון שוב לתקנו. והך דאביי חיצונה איפסיק משום הכי אסריה רב יוסף אפילו לטלטלו וא"ל אביי והא אכתי מנא הוא דהפיכנא ליה לרגל האחרת ונמצאת החיצונה פנימית: א"ל **מדקא מחרץ רבי יוחנן.** למילחיה דר"י לקמן ומפרש לה: ש"**מ הלכה כר"י**. דאמר משנפסקה החיצונה לאו מנא הוא: אוניו. שכלפי גב הרגל שאוחזו בהן כשנועלו: סרסיוסיו. מקום קביעות הרצועות: הכף. שול"א בלע"ז שתחת פרסות הרגל: טהור. דתו לא מתקני ליה וא"נ מתקני ליה חדוש הוא והשתא מיהא בטיל ליה: (כ) טמא. לא פרחה טומאה מעליו דאכתי מנא הוא ואפילו נפסקה החיצונה דאי בעי מפיך ליה מימין לשמאל ונמצאת חיצונה נעשית פנימית: **ואמר עולא** גרסי׳: אליבא דמאן. מהני תנאי א"ר יוחנן דמאי דסבירא ליה לענין טומאה ס"ל לענין טלטול שבת אבל לענין חליצה מודה לבר פלוגתיה: אילימא **לרבנן.** אשמעינן רבי יוחנן דכי היכי דלענין טומאה משוי ליה מנא לענין שבח נמי מנא הוא אבל לחליצה לאו מנא הוא ואינו כשר לחליצה והא אנן חנן חללה בסנדל של שמאל בימין שהחלילה ברגל ימיני ואם נעל בו סנדל שמאל וחללה כשר ואי נפסקה חיצונה דסנדל של שמאל אמאי לא הוה כשר לחלוץ הואיל ובעלמא סנדל הוא משום דחזי להפוכי ה"נ חזי להפוכי: אלא אליבא דר"י. אמרה ר' יוחנן למילחיה ולאשמעינן דבחליצה מודה ר"י דמנא הוא כגון שנפסקה חילונה של שמאל הופכו לימין וחולץ וכדחנן של שמאל בימין חליצחה כשירה: אימר דאמרינן חלילה כשירה. היכא דלא נפסקו תרסיותיו: דלמילסיה. ברגל העשוי לו מנא הוא: הכא למילסיה לאו מנא הוא. דהא ר"י לענין טומאה ושבת לאו מנא משוי ליה: אימא וכן לחלילה. כדמפרש ואזיל ואשמעינן דכי אמרינן חללה כו' ואליבא דרבנן לא מלינן לאוקמיה

לעניין חליצה ר׳ ייחוז ארל י . לסנדל של שמאל בימין וחלץ כשר, דתנן חלצה בשל שמאל בימין חליצתה כשרה. אלא כי קאמר נסגדל של שמאל בימין וחצק פססקת אדו, דותן דוצמה בשל שמאל בימין וחיצותה כשרה. אלא כי קאמר די יחומן אבל לא לוחיצה אליבא דרי יהודה דסבר בססקת אדון החיצונה יצא מתחות כלי לנמרי, ולעניין שנה ולעניין טומאה מודה לידי רי יותון להי הודה וסבר לה כותיה, אבל לא לחליצה דסבר די יוחנן לחליצה כלי כשר הוא, ומדתנן חלצה בשל שמאל בימין חליצתה כשירה. ודחינן אימור דאמור רבנן חלצה בשל שמאל בימין כשר, דבמקומו כלי מעליא הוא. כלומר ברגלו השמאל סנדל מעולה הוא. דחימן אימור דאמור רבנן חיצה בשל שמאל בימן כשר, דבמקומה כלי מטליא הוא. בלומר ברגלו השמאל סגדל מעודה הוא. אבל הכא שנפסקה אונו החיצונה עילמא אליבא דרבנן קא: כלבד) חיר באותה הדגל לאו סגדל מטליא הוא שהיר נפסקה אונו החיצונה. ומן שנפסל באתריה דלא הוי באתריה מנא, איך הוי מנא באתריה דלאו דיריה הוא. ונדחו אלו הדברים, ולא עמדה כדרך שאמרנו, כי לעניין טומאה ושבת וחליצה יש ביניהן הפרש, לא אליבא דרבנן ולא אליבא דרבי יהודה. והדרגן לתירוצא וכן לחליצה, כלומר תורת כלי בתיעין שבת הטומאה, ואליבא דרבי יהודה דאמר בפסיקת אוזן החיצונה בלבד הוא יוצא מתורת כלי.

ל) גיר׳ התוס׳ בחגינה כג. גילי המוסף נמגיגה כנ.
ד"ה ונפסקה אב" קא אזיל
בתר רב יוסף, 3 חוספתא
דכלים ב"ב פ"ד, ג) יבמות
קא, ד) [לקמן קכג.],

הגהות הב"ח

אלא הושרתו בריוח שיכולה לחולנה מראשה כשהיא קשורה: מהו דפימא

מישלף שלפח לה. מרחשה הכי והוה

לה קשר של קיימה: חייסה על

שערה. שמא תוליא בדוחק ותינתק

שערה. ודפסקיא נמי איכא לשנויי

כה"ג מהו דתימא מחתא ליה דרך

רגלה ויולאה קמ"ל דלא עבדה הכי

משום לניעותה: בדהושכפי. בקשר

שהחושכף עושה כשתוחב הרלועה

במנעל קושר קשר מתוכו שלא תוכל

לנאת והוא קיים לעולם: בדרבנן.

כשקושרים סביב רגלים אין קושרין

בדוחק שפעמים שחולנו כשהוא קשור

ונועלו כשהוא קשור ומיהו קשר של

קיימא לא הוי שבשעת הטיט מתירין

אותו וקושרין אותו בדוחק שלא ידבק

בטיט וישמט מרגליו: בדבני מחווא.

שהם רחבי לבב ומקפידים על

לבושיהן ונעליהן להיות מכוונין

וקושרין אותו בדוחק ולריך להתירו

ערבית: בדטייעי דקטרי אושכפי.

בסנדלים של ישמעאלים סוחרים

שהאושכפים קושרים בהן הרלועות

בקשר קבוע: בדחומרתה דקטרי אינהו. אנו סנדלים של שאר אנשים

שאין רלועות קבועות בהן ע"י אומן

אלא הם עלמן קושרין אותם בחומרתא

בעלמה וקושרין ומתירין ופעמים שמתקיים שבת או חדש: דנפקי בי

מרי. ונריך כל אחד ואחד לקשור לפי רגלו הלכך בכל יום קושרו

ומתירו: כה"ג. שחני מתירו עכשיו

ונועל בני ושבת היתה: השתא פטור

אבל אסור הוה קשיא לי. אמאי

חסור: מ"ט. קשיח לך: ח"ל משום

דבחול נמי. אני מתירו בכל יום וקושרו התינוק לפי רגלו: אי הכי

מותר לכתחילה. ומעיקרא סבר דלא

רגיל למעבד הכי וקטרא דאושכפי

הוה שרגיל להיות קבוע: איפסיק

רצועה דסנדליה. ונפל הסנדל

מרגלו שע"י הרלועה הוא עומד.

שהסנדל פתוח מעל גביו ולדדיו של

עץ או של עור שלוק וקשה והרצועות

(h) גמ' רבי ירמיה כו' איפסיק ליה רלועה: (ב) רש"י ד"ה טמא לא ל"ל קודם ד"ה טהור דתו לא:

רבינו חננאל

להמז. ואמיהוא האי הטרא איסורא מיהא איכא, אבל מפתחי חלוק אע״פ דאית מפוחדי ותוק אפייפ זיתו ליה תרתי דשי, כי היכי דאית השתא למני, שרי למיקטרינהו לתרוייהו ולא אמרינן דחדא מיניהו בטולי בטלה אלא תרווייהו שרי למיקטרינהו. פי' פסיקיא. תהיקטרינות. פיי פסיקיא, חגרה, כדמתרגמינן (ישעיה ג) ותחת חגורה נקפה [ואתרא דהוו אסרן פסקיא], יהוא המיין של נשים. פרי סבכה, וקאיה [נ"א: וקאזה] טבכה, ואאייה ני אדי למקטר בלשון ערבי. שרי למקטר בהנהו חוטי שערה דמשרה הוא דשריה ליה ולא (שיפה להו מיעוף) [שלפה ל. מישלף]. רצועות מנעל . אית כהו ג' ככי. . וסנדל יטנול אינו בהו ג בבי. קיטרי דקטרי [לה] אושכפי לההיא רצועה במנעל עצמו, המתירה חייב חטאת. והני רצועות הנמשכות מגופו של מנעל, שקושרין מגופו של מנעי, טקשורן אותו על הרגל ועל השוק אחר שנועלין המנעל, הנך מותר לכתחילה לקשרן ולהתירן, וזהו דבני מחוזא. (והז) ווכז] נמי קשר חיצוז של רצועות שהוא למעלה מן השוק ומן הרגל, אם מעיקרא קשרן לשום כך הרצען, קשר של קיימא, שכשנועל ההוא מנעל הרצועות ואינו מתירן כל עיקר, ההוא נמי (אם) וה)מתירו חייב עליו חטאת. עיקר, ההוא נמי (אם) אכל זה הקשר החיצון שלא קשרו האומן, אלא כלן שלא קשורו האומן, אלא כלן היוור האינון, אלא כלן . רצועות שהוא למעלה היכי דניחא ליה קושרו כי היכי דניחא ליה קושרו כי היכי וביהא ליה מרווח או צר, (או) כגון מסאני דרבנן שכל אחד מעמידו על חפצו, כד רויח (למיסם) (למיהב) ולמישלף בניחותא, כגון זה המתירו פטור, שהרי מעשה הדיוט הוא. אכל אסור להתירו מוקים ליה על חפצו וקשרו כמין קשר של קיימא, לפי להתירו דעתו . שאין ילשנותו. ומסאני למרהט שרי ליה וקמיע ןנ״א: וקמיט] ליה, וכד[']בעי [נ"א: רקמיט] ליה, וכד בעי לסגויי בניחותא כי הילוכן דרבנן מרפי ליה, כי הא גוונא מותר להתירו לכתחילה. וסנדל כי הלין אנפין אית ביה. סנדל דטייעי כגוז קצת האי דקרו דטייעי כגון קצת האי דקרו ליה השתא תאסומא, דעביד ליה לפי מידת אסתוארא דכרעיה, וקטר ליה קיטורא מעליא, אם התירו חייב חטאת. ודחומרתא, פי מכנפין כולהי רצועות מכנפין כולהי רצועות ומעיילין בחומרתא דכד בעי מעיין והדר קטיר מאבראי דחומרתא, וכד בעי מרווח, כגון האי פטור אבל אסור. וסנדל המוכז לשנים . קטרי וליהו קשר של קיימא

מציק א, דרוז ליה להודרו וניה ליה נמי לאריך להתירו, הלכך [שרי להתירו] לכתחילה. הא דר' ירמיה דאיפסיק ליה רצועה דסנדליה, וא"ל ד' אבהו שקול גמי לח דחזי למאכל בהמה זכרוך עליה ואתייה. קיר"ל דהאי גמי לח (דא"ל) [קאמר ליה] כי היכי דאיתכשר להנטל בשבת, דהאי [גמי] כיון דחזי למאכל בהמה הוה ליה דבר הניטל בשבת כמו ככר או תינוק, ושרי לאיתויי פחות [פחות] מד' אמות כר' יצחק, ראמר מוליכו פחות פחות מד' אמות. ולא תימא כיס בלבד שרו ליה דאדם [נ"א: מפני שאדם] בהול על ממונו, ואי לא שרית דאמה מהליכו פחות מדי אמות. ולא תימא כיס בלבד שרו ליה דאדם (נ"א: מפני שאדם) בחול על ממונו, ואי לא שרית. ליה אתי לאתוייה לא המונה ולא לא לאתוייה לא מהונה ולא לא לאתוייה לא לאתוייה אלא (מפי") כל דבר שצריך לו מדתנן המוציא תפילין מכניסן זוג זוג ובשעת הסכנה מכסן והולך לו, בו"א בסכנת גיסר, אבל בסכנת לסטין סוליכן פחות פחות מדי אמות. וח"מ בדוכתא דלא מינטר, אבל בדוכתא המיכנא ליה לישבקיה בדוכתא, כרב יוסף. ואצ"ג דא"ל אביי אי בעינא אפיכנא ליה, לא חיישינן ליה. יש רבנן דהוו מפרשי אפיכנא ליה לישבקיה בדוכתא, כרב יוסף. ואב"ג דא"ל אביי אי בעינא אפיכנא ליה, לא חיישינן ליה. מימין לשמאל, וכיון דאפיכנא ליה הויא לה רצועה דאיפסיקא (וסדורא דפיש לבראי ומיהדק קליל) ומסתגי ליה. ואנן לא קא מתחוי לנא היכי הוי הכין, אלא הפוך מקום עקיבו לראשו ואוחזו באצבעותיו, ואמר ליה כיון דמסגינא ביה אע"פ בהיפוך כלי